

OVJENA lista: U pretpian
za čitavu god. K 36—,
za polugodište K 18—,
i mjesечно K 9—, mje-
sečno K 3 60, u malo-
prodaji 12 t. pojedini broj.
OGLASI primaju se u
urednici lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi
u nakladnoj tiskari JOSIP
KRMPOTIĆ u Puli, trg
Custoza 1. Uredništvo:
Sisanska ulica br. 24. —
Odgovorni urednik JOSIP
RAIN u Puli. — Ruko-
pisi se ne vraćaju.

Godina III.

U Puli, subota 20. listopada 1917.

Broj 820.

Položaj na ratištima.

Bez dvojbe je najvažniji događaj zadnjeg vremena — važniji od engleske ofenzive — iskrcanje njemačke četa na otocima u Rigajskom zaljevu. Sa ovim su si otocima Nijemci stekli važnu oporište za brodovlje na samom izlazu iz botnijskog zaljeva, te su si sagradili most do livonske obale iza ruske fronte. Nije nikakovo pretjeravanje, ako njemačke novine tvrde, da je ruska ratna luka, Reval, ugrožena. Ova je opasnost za Rusiju tim veća, čim veća je mjera dezorganizacije, koja vlada u ruskoj vojsci. Glavni razlog padu otoka Oesel u njemačke ruke ne smije se možda tražiti u slabosti i zapuštenosti kopnene vojske, već pada glavna krivnja na mornaricu. Godine 1866. kušali su Talijani, kao sada Nijemci, da osvoje Vls i bili bi svakako osvojili taj otok za nekoliko dana, da nije bilo Tegetthoffa i brodovlja, koji bi bili izveli odlučnu bitku na moru. Udes je jednog otoka uvijek ovisan od mornarice. Rusi su javili, da su Nijemci poduzeli iskrcavanje na Oeselu pomoću brodovlja, koje se je sastojalo od 8 velikih bojnih brodova, 12 laganih krstarica, 40 torpednjača i 30 minskih brodova. Rusko brodovlje raspolaže u botnijskom moru sa 9 broda Anijaša, od kojih su 4 tek sagrađeni, 9 oklopni krstarica, od kojih četiri tipa bojnih krstarica su 12 topa od 30,5, od velikog broja lakih krstarica, među kojima i engleskih, a napokon i od torpednjača i podmornica u nepoznatom ali svakako znatnom broju. Rusko je brodovlje imalo među vlastitim otočjem osim toga veoma povoljan strateški položaj, u kojem bi se bilo moglo mjeriti sa puno jačim brodovljem bez vlastite pogibe. Da su zametnuli bitku između otoka Dagö i otoka Oesel, bili bi se nalazili u ugodnom položaju. Milkijada u bici Saanline, kad je ovaj polukao brojno i tehnički jaču mornaricu, koju je zadržao u pomorski klanac, u kojem nije mogao da razvije svojih sila. U istinu si nijesu mogli željeti Rusi boljeg područja za odlučnu pomorsku bitku negoli baš otočje u rigajskom zaljevu, a bolje opravdavanje pokušaja, kao baš juris njemačke ratne sile na ove tako važne ruske otoke. U tom su se području mogli mjeriti i sa brojem puno jačom neprijateljskom flotom. Pošto je jedno brodovlje moglo da spasi ove otoke i pošto se je rusko brodovlje prošle godine baš u istom moru dosta uspješno branilo protiv njemačkog brodovlja, možemo si protumačiti nedjelatnost ruske flote samo jednim razlogom, a to je opća demoralizacija revolucionarne mornarice. Osvojenjem otoka Moon stekli su si Nijemci drugi stup za most do estonsko-livonske obale. Posljedica je ove operacije, da je rusko lijevo krilo ugroženo sa mora i da se ovo krilo mora proširiti za najmanje 150 kilometara prema sjeveru, po prilici sve do Hapsala. Ako je još nedavno izgledao strah revolucione Rusije za Petrograd preuranjen, danas možemo da shvatimo uzrujanje, koje vlada u Petrogradu. Neprijatelj kuca na vrata glavnog ruskog grada, a pogibao je tim veća, što opća dezorganizacija otvara još ova zadnja vrata neprijatelju. — U Flandriji popustila je bitka. Dok su Englezi u zadnje doba podvostručili svoje navale i izvajali ih u uvijek kraćim vremenskim razmacima, poslije zadnjeg juriša, koji bi prekinut navodno zbog nepogodnog vremena, nije uslijedila više nikakova engleska navala. Englezi javljaju na toj fronti znatno pojačanje njemačke topničke djelatnosti. Prema tim izvještajima izgleda, kao da bi Nijemci pripremali u tom području važnu protuakciju, da odterete flandrijsku obalu od engleske opasnosti. — Čudnovato je, da sada, kad je njemačka topnička djelatnost u Flandriji ojačala, popušta engleska bojna djelatnost na toj važnoj fronti, dok se najednput kod Soissons razvija nova — za sada samo topnička — bitka. Kako je poznato, spremali su Francuzi i Englezi u tom području, u središtu fronte na zapadu, u proljeću veliku akciju, koja je izostala uslijed pravodobnog uzmarka Hindenburga na novu gradjenu liniju. Da li namjeravaju Francuzi zapodjenuti u tom dijelu fronte sada odlučnu akciju? Odgovor na ovo pitanje neće izostati. Područje je topničke bitke sjeveroistočno od Soissons i zahvaća frontu široku deset kilometara od Ailette do Braye, područje dakle oko Laona, na zapad i na jugozapad od tog mjesta.

— Sa talijanske fronte dolaze nejasne vijesti iz neutralnih izvora, prema kojima, regbi, da antanta sprema i na tom dijelu fronte na veliko zasnovanu akciju, kod koje bi imale da sudjeluju i francuske i engleske čete, a osobito antantino topništva u velikom opsegu. Za sada se još ne može kazati, koliko je istine na ovim vijestima. Da dodje zaista do takove ofenzive tijekom kasne jeseni ili početkom zime, morala bi se ograničiti na samo područje Soče, pošto u alpama nije moguće voditi u zimskim mjesecima velikih bojeva. — Iz ostalih bojišta nema nikakvih novosti.

Austrijska zastupnička kuća.

Beč, 19. (D. u.) Kuća je danas nastavila drugo čitanje proračunskog provizorija. Dr. Diamant se je bavio stavkom prehranbenog ureda i izjavio, da se prehranbeno pitanje ne daje drukčije riješiti nego gospodarstvenom diktaturom.

IZ NJEMACKE.

Wurzburg, 18. (D. u.) (Socijalnodemokratska skupština). Prijedlog Hoch, koji zahtijeva da se vladi ne dozvoli kredit, bio je sa većinom od 258 protiv 26 glasova odbijen, nu što je sa 262 protiv 26 glasova bio primljeni Loebov prijedlog, prema kojemu se vladi imaju dozvoliti krediti i koji odobrava držanje stranačkih skupina.

IZ RUSIJE.

Tiflis, 17. (D. u.) Petr. brz. a. Kongres je Armenaca zaključio, da provizorij vladi izrazi pouzdanje i da ju podupre.

Stockholm, 17. (D. u.) Zaposjednuće otoka Oesel izazvalo je u Petrogradu veliku paniku te je uzrok, da se grad brže napušta.

Stockholm, 17. Na konferenciji alijiraca, koja će se održavati u Parizu dne 29. listopada, otputovat će osim Tereščenko kao zastupnika vlade i Ceretelija, kao zastupnika pretparlamenta također i general Aleksejev kao zastupnik armade. Prije negoli Tereščenko otputuje, održavat će se u glavnom stanu konferencija između njega i alijiranih vojnih atašaja, koja će raspravljati o zajedničkim ratnim ciljevima i kojima u Rusiji pripisuju veliku važnost.

Stockholm, 18. Iz Petrograda se javlja: Dne 16. listopada započelo je ispražnjavanje Revala radi pogibelnog po grad položaja, koji je nastao uslijed njemačkog iskrcanja. Većina stanovnika ostavlja grad i putuje u nutrašnje provincije Rusije.

Stockholm, 18. (D. u.) „Aftonbladet“ javlja iz Helsingforsa: Iz Petrograda je stiglo odaslanstvo boljševika i predložilo senatu, neka Finska primi rusku mornaricu u Istočnom moru sa svim posljednicama, koje će iz toga izvirati. Senat je ponudu otklonio i uputio na nemogućnost opskrbe mornarice sa municijom i drugom opremom, kao i na to, da Finska nije slobodna, dogod ruske čete zaposjedaju zemlju. Stoga se predmnijeva, da će ruske čete biti povučene. Izaslanstvo se je na to odvezlo natrag u Petrograd, da pokuša, kako bi provelo uvjete finskoga senata.

Stockholm, 18. Prema vijestima, koje su stigle u Helsingfors, munjevito su se proširile čitavom Finskom vijesti o topovskoj grmljavini sa mora i iskrcanje Nijemaca na Oeselu. Zaboravilo se je iznenada dapače i na interes glede sadašnjih žestokih stranačkih borba između gradjanske stranke i socijalista, te na borbu glede budućeg državnog oblika Finske i njezinog odnošaja prema Rusiji. Općenito vlada pokraj grozničave napetosti sigurni osjećaj, da se približava odlučni sat. Uslijed fantastičkih vijesti, koje su prošle subote kolale Helsingforsom o navodnom iskrcanju Nijemaca na finskoj obali, našla se je petrogradska vlada prinukanom, da na vrat na nos objelodani točan prikaz pravoga smjera njemačke navale. Od subote su ovamo prenapunjeni vlakovi, koji odlaze u Petrograd, ruskim bjeguncima i vojničkim obiteljima. — Zapovjednik je tvrdjave Sveaborg naložio, da civilne osobe smjesta isprazne tvrdjavno područje. Obzirom na sveopći strah pred teškim izgredima ruskih posadnih četa kod eventualnog njihovog uzmarka, počele su se po gradovima stvarati narodne zaštitne čete prema

uzorku estnijskih pukovnija, koje se sastavljaju u Livlandiji. Te su narodne zaštitne čete odlučno izjavile, da će domovinu štiti pred pljačkanjem ruskih četa na uzmarku. Kako švedski listovi javljaju, posljednjih se je dana prekriončarila sva sila oružja u Finsku.

Bosellijeva izjava.

Curich, 18. Prigodom otvorenja talijanske komore podao je ministar-predsjednik Boselli izjavu o vladinoj ratnoj politici. U svojem govoru priključio se je Boselli u ime vlade izjavama predsjednika Marcora, te je izjavio, da je Italija poduzela rat radi svojih nacionalnih zahtjeva, te će u tom smislu ostati do konačne pobjede nerazdruživo spojena sa svojim saveznicima. Talijanska se politika čuva od iluzija, koje se pobudjuju pod izlikom bližanja miru, prava i pravednosti, dok se zapravo od mira odalječujemo. Neprijatelji govore o miru, ali nastoje, da medju alijiranim silama neslogu, da medju narodima šire neosnovane nade i da rastvore sile za slobodu i za demokraciju borećih se naroda. Talijanski vojnici boracaju od jedne pobjede do druge, te su sposobni, da podnesu sve kušnje. Talijanski je kralj sporučio nedavno Francuskoj i Belgiji pozdrav jučerašnjeg, današnjeg i sutrašnjeg bratimljenja pobjedonosnog talijanskog oružja sa pobjedonosnim savezničkim oružjem. Vlada se brine oko toga, da država ne klone duhom i da vlada sloga, kako je to nužno, obzirom na one, koji se za domovinu bore i za nju umiru. Parlament neka narodu pokaže put sloge, a neprijatelji neka ponovno nauče, da je Italija nepobjediva. (Pjesak.)

SA RATISTA.

Petrograd, 16. (D. u.) Petrogradska brzojavna agentura javlja: Jutros su pokušali Nijemci, da sagrađe preko Dvine više mostova, koje je ali rusko topništvo odmah razorilo.

Petrograd, 18. (D. u.) Reuter javlja: Službena vijest veli: U ovaj čas nastavljaju ruske torpednjače svoju zadaću, kako bi sprječile neprijateljske brodove u tom, da ne prođu u Moon-Sund i ugroze spoj na moru sa rigajskim zaljevom. Ovdje je težište položaja, jer o uspjehu toga boja ovisi sigurnost ruske sveze između rigajskog zaljeva i Finske. Veći dio njemačkih pomorskih sila leži sad u okolici otoka Oesel i Dagö, kao i nasuprot morske užine Irben. Odjeli ruske mornarice nastavljaju svoje operacije u zaljevu rigajskom i brane prolaz kroz Irbensku morskou užinu.

Beč, 18. (D. u.) Iz ratnog se izvjestiteljskog stana javlja: Da može izvjestiti o uspjehu svoje djelatnosti, javlja talijansko vojno vodstvo u posljednjim danima, da su austrijski pothvati bili dva puta redom suzbiti. Tako je Cadornin izvještaj od 7. t. mj. govorio o suzbitoj akciji u prostoru Padova-Vistende, a talijanski izvještaj od 9. t. mj. o nekoj navali na Costabelu. Tome se nasuprot mora ustanoviti, da se izvještaj o suzbijanju našeg pothvata u prostoru Padova-Vistende i na vršku Croda Longarini mora smatrati plodom fantazije, jer naše patrolje nijesu u posljednjim danima pokazale pred frontom nikakvih većih gibanja. Jednako se sa naše strane nije izvršila nikakva nova navala na Costabelu, već je tome nasuprot bila samo odbijena talijanska navala.

Petrograd, 18. (D. u.) Izvještaj admiralnog stožera od 17. o. mj. veli: Tečajem prošlog su dana izmjenjivali naši patuljčki čamci lice sa neprijateljskim torpednjačama. Neprijatelj i nadalje proširuje svoje uspjehe na otoku Oesel. Prema izvještajima stanovnika, koji su ostavili otok iza zaposjednuća po Nijemcima, nabasao je dne 12. o. mj., na dan iskrcanja, neprijateljski jedan naddreadnought u okolici ovoga otoka na minu. Iza eksplozije upravljen je dreadnought prema obali. Njegov je udes nepoznat.

Berlin, 19. (D. u.) Wolffov ured javlja: Iza ušutkanja topova na Werderu i Moonu dne 18. o. mj. po linijskim brodovima i križarkama mornarice bio je u daljnjoj svrsishodnoj suradnji sa kopnenim četama osvojen otok Moon. Dije- lovi su naših lakih pomorskih bojnih sila podpirali kod toga prelaz preko malenog Sunda na sjeveru. Kod bojeva u Moon-Sundu je jedan od

naših linijskih brodova ruski linijski brod „Slava“ hicima na vodenoj crti tako teško oštećio, da je u plitkoj vodi sjeverozapadno od otoka Schildau bio stavljen na dno. Istodobno je bio uništen jedan ruski torpedni razarač. Ostatak se neprijateljske mornarice nalazi na daljnjem uzmaku prema sjeveru.

RAT NA MORU.

Berlin, 19. (D. u.) Wolffov ured javlja: Djelujući neumorno dan i noć postigle su njemačke i austro-ugarske podmornice u Sredozemnom moru novih velikih uspjeha. Potopljeno bje 13 parobroda i 4 jedrenjače sa preko 40.000 brutto-reg. tona. Osobito teško su bili pogodjeni prevozi u talijanske luke. Jedna je sama podmornica uništila 4 za Italiju određena parobroda s ugljenom s okruglo 15.000 tona.

Poglavica mornaričkog admiralskog štaba.

Berlin, 18. (D. u.) Wolffov ured javlja: U jučerašnjem izvještaju admiralskog stožera spomenuti se kapetan-poručnik Forstmann, zapovjednik podmornice „U 39“ nalazi sa svojim brodom već od kolovoza 1915. u Sredozemnom moru. Potopio je sveukupno 140 brodova sa ukupno 411.000 bruto-reg. tona, među njima 4 prevozna parobroda.

Amsterdam, 18. (D. u.) Iz Londona se javlja, da je bio veliki norveški parobrod „Themes“ u Sredozemnom moru potopljen.

Razne vijesti.

* **Vojničko i radničko vijeće zabranjuje izvoz zlata.** Kako javljaju finske novine, zaplijenilo je radničko i vojničko „sovjet“ na pograničnoj stanici medju Finlandskom i Rusijom, Valkeazaru, 6 milijuna rubalja u zlatu, koje je vlada poslala u Englesku, sa obrazloženjem, da vlada nema prava, da izvaža zlato iz zemlje.

* **Pretpostojnik ureda za ratnu prlpomoć, fml. vitez Löbl, umro je 17. t. mj. po kratkoj bolesti.**

* **Novi plijen njemačkih podmornica.** Javljaju iz Berlina pod 17. listopada, da je opet bilo potopljeno 16.000 tona neprijateljskog brodovlja.

* **Prisilno mjere protiv Švedskoj?** Kako „Popolo d' Italia“ iz Rima saznaje, kanj engleska vlada protiv Nizozemskoj uporabljene represalije uporabiti i protiv Švedskoj, ako se Švedska ne izjavi spremnom, da svoje odnošaje prema Njemačkoj u istoj mjeri stegne, kako je to tražila svojevremeno od Nizozemske.

* **Amerika u ratnom stanju.** Državni tajnik ratnog ministarstva Baker priopćuje, da broj momčadi nove narodne armade, koja se sud vježba na stalnim vježbaljštima iznaša 431.180.

* **Odnosaji izmedju Njemačko i Ameriko.** „Agenzia Americana“ javlja: Meksikanska je vlada izjavila, da je solidarna sa Peruanskom vladom i da priznaje pretom diplomatskih odnošaja sa Njemačkom za političku nuždu. Njemački brodovi, koji leže u Peruanskim lukama, imaju sadržinu od 43.100 tona. Peruanska je vlada zaključila, da uporabi ove brodove za prevoz robe u Udružene države.

* **Njemački državni kancelar protiv Helfferichu.** Obzirom na unutrašnji položaj u Njemačkoj javlja „Lokalanzeiger“: Glede pitanja, da li u ovaj čas zaista postoji kancelarska kriza, razilaze se u ovaj tren mnijenja. Mi hoćemo izričito da ustanovimo, da će se caru neposredno iza povratka njegova izvijestiti o političkim događajima i tom prilikom riješiti pitanje o promjenama u najvišim državnim službama. — Kancelar se je navodno nekom sgodom izjavio, da se o Helfferichovu osobu ne hvata pod svim prilikama.

* **Potopljen američki brod.** Iz Washingtona javljaju: Američki je neki torpedo-lovac bio u utorak torpedovan u ratnom pojasu. Jedan je mornar ubijen, a petorica su ranjena.

* **Iz francuske komore.** Havas javlja iz Pariza sa 18. listopada: Na zamolbu je vlade odgodila komora interpelaciju Riberyjevu glede općenite politike vlade sa 337 protiv 214 glasova na sjutra.

* **Alandsko otočje.** Posada je Alandskog otočja izjavila privremenoj vladi, da će se Nijemcima, koji prodiru, staviti samo tad na otpor, ako se vlada uz jamstva obveže, da će u najskorašnje vrijeme povesti mirovne pregovore.

* **Pomorska bitka u Sjevernom moru?** Kako „Secolo“ javlja, bje se izmedju njemačke i ruske mornarice velika pomorska bitka.

* **Bülow se vraća?** U krugovima, koji se smatraju dobro upućenima, misle, da su dani državnog kancelara Michaelisa izbrojeni, te se zauzimaju za nasljedništvo državnog tajnika von

Kühlmanna, pošto se proti navodnom kandidatu, bivšem državnom kancelaru, knezu Bülowu, opire dio centurama i socijalno-demokratska stranka. Državničkoj će okretnosti kneza Bülowa bez sumnje poći za rukom, da ukloni te zaprieke.

* **Grej na zapadnoj fronti.** „Lokalanzeiger“ prima iz Ženeve ovu brzovjavku: Prema jednoj vijesti lista „Progrès“ iz Atene odredio je Venizelos, da se nekoliko grčkih odjela pošalje iz Macedonije na zapadnu frontu.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 19. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište i Albanija.

Kod austro-ugarskih bojnih sila ništa nova.

Talijansko bojište.

Na tirolskoj i koruškoj fronti došlo je jučer i prekjucher na mnogim mjestima do mjesnih bojeva. Naše čete dopremiše 300 zarobljenika i ratne opreme. Na Soči običajna topovska djelatnost.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMAČKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Berlin, 19. listopada. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprehta: Bojna djelatnost topništva u Flandriji opeta se je jučer veoma pojačala na obali kaošto i medju Yserom i Lysom. Vatra bljaše osobito jaka kraj šume Houthouster, kod Paschendale te medju Gelveltom i Zandwoordenom.

Bojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Iza kišovitog jutra narasla je topovska bitka sjeveroistočno od Soissons od jučer o podne dalje opeta do potpun visine te od toga vremena skoro neprekidno bjesni kraj velike upotrebe municije. Poslije bubnjarske vatre udariše ujutro kod Vauxallona, a na večer na čitavoj fronti do Braye jaki francuski odjeli u svrhu izvidjanja. U mjesnim je bojovima bio neprijatelj svuda suzbit. Susjedni odsjek i područje za frontom ležali su pod jakom smetajućom vatrom, na koju smo mi krepko odgovarali. U istočnom dijelu Chemin des Damesa ponovno su Francuzi tri puta navallili na naše položaje sjeverno od mlina Vaucerc, ali su krvavo suzbiti. Kod ostalih vojaka ograničila je kiša i magla boju djelatnost. Naši su protivnici izgubili jučer 12 ljetala, od kojih 6 iz skupine koja je, prouzročivši na kućama znatnu štetu, bacala bombe na Roulers i na Ingelmünster.

Istočno bojište.

Pod zapovjedništvom generallajtnanta vpl. Estorffa preše su naše čete ladjicama i preko kamenog nasipa maleni Sund te izvjestiše zapadnu obalu otoka Moon. Brzim napredovanjem bili su Rusi svladani, gdjeod su se opirali. Do podne bio je čitav otok u našem posjedu. K brzom su uspjehu bitno doprinijeli sa sjevera i juga djelujući iskrcani mornarički odjeli i topovi naših brodova. Zarobljene su 2 ruske pješ. pukovnije u jakosti od 5000 momaka. Plijen je zlatan. Na Oeselu i na Moonu pali su u naše ruke jedan divizijski i 3 brigadijska stožera. Naše su pomorske bojne sile imale u vodama oko Moona više bojeva sa neprijateljskim bojnim ladjama. Kopneni i pomorski ljetači dobro su izvješćivali vodstvo o stanju neprijateljskih sila. Bacanjem bomba i vatrom iz strojnih pušaka često su oni vidljivim uspjehom navalili na neprijatelja na kopnu i na moru.

Na rusko-rumunjskoj fronti i na macedonskom bojištu nikakovi osobiti događaji.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJEŠTAJI.

Ruski:

16. listopada. (Dodatak.) Istočno more. Proširujući svoje uspjehe na otoku Oesel, potisnuo je neprijatelj naše čete, koje su krile gat otoka Moon, te time prekinuo i kopneni spoj sa otokom Oesel. Stoga nema više spoja s našim četama na otoku Oesel.

17. listopada. Na sjevernoj, zapadnoj, jugozapadnoj i rumunjskoj fronti puškaranje i djelatnost izvidničara. Ništa novoga sa kaukasko fronto.

Dopunjak izvješt. od 17. listopada. — Istočno more: Raširivši svoje uspjehe na otoku Oesel potisnuo je neprijatelj natrag naše čete, koje su štitele mulj na otoku Moon te su time

prekinule i svezu otoka Oesel sa kopnom. Sada nema više sveze sa našim četama na otoku Oesel.

Engleski:

17. listopada, na večer. Neprijateljsko se je topništvo pokazalo tijekom dana sjeveroistočno od Yperna i u obalnom odsjeku dosta živahno. Djelovanje našeg topništva na bojnjoj fronti traje. Inače ništa nova.

Engleska su ljetala izvela popodne nekoliko uspješnih strafunskih poduzeća na njemačko područje na tvornice istočno od Saarbrückena, popriliči 40 kilometara od granice. Bacili su mnogo bomba sa dobrim uspjehom. Vidjelo se kako je u jednoj tvornici buknuo požar. Naša su se ljetala vratila neoštećena. Jučer su naši ljetači upotreбили povoljno vrijeme od praskozorja do 3. popodne, da vrše topnički posao i da snimaju fotografske slike. Bilo je bačeno mnogo bomba. Dva smo njemačka ljetala oborili u zračnom sukobu, dok se je treće stropoštalo pogodjeno od naših obrambenih topova. Izostalo je jedno naše ljetalo.

18. listopada, popodne. Naše čete poduzeše prošle noći uspješan udar u susjedstvu Gavre. Veći bje broj neprijatelja što usmrćen, što zarobljen; naši su gubici maleni. Neprijateljsko je topništvo tijekom noći bilo djelatno južno od Yperna, na kanalu Comines te u okolici Zennebecka i Broodseinde. Inače nema ništa, da se sa fronto javi.

Izvješće iz Palestine. Nema nikačve promjene položaja. Nedavno su 2 neprijateljska ljetala prisiljena, da se spuste u naše linije. Javljaju se također, da su početkom mjeseca poduzele naše čete uspješan pothvat protiv željezničkoj svezi sjeverno od Medine.

Francuski:

18. listopada, popodne. Noć bijaše svuda razmjerno mirna na fronti sjeverno od Aisne, u predjelu visoravnica na desnom brijegu Moze i u odsjeku visine 344 i šum: Chaume, gdje su se na obima stranama vršila živahna topovska poduzeća. Osujetismo neprijateljsko poduzeće u pravcu na Bezonvaux, te rasprišio patrolu, koje su kušale, da se približe našim malenim stražama u Aisne. Sinoć, oko 6 i po sati, poduzeše neprijateljska ljetala novu navažu na Nancy, te izbacise više bomba, koje prouzročiše nekoliko žrtava medju civilnim pučanstvom. Tijekom 17. t. mj. uništeno je 6 njemačkih ljetala; 5 je njih bez kornila palo u vlastite linije. Naša su ljetala za bacanje bomba poduzela više pothvata. Obično su nabačeni bombama kolodvori Courcelles, Diedenhofen, Mezieres i Rocvaux, kaošto i tvornice u Hagendingenu, te mnoga skladišta municija i logori.

18. listopada, na večer. Na fronti sjeverno od Aisne suzbiše naše čete navalu protiv naših položajima na visoravnici Vaucerc. Topovska djelatnost protiv Maisons de Champagne, sjeverno od Souaina, u predjelu brda i na desnom brijegu Moze, u predjelu šume Chaume, kaošto i kod Bezonvauxa. Sa ostale fronte nema ništa da se javi.

Istočni izvještaj. 17. listopada. Osim prilično živahnog opstrijeljavanja u predjelu Vardara i sjeverno od Bitolja, nema ništa da se javi.

Rumunjski:

18. listopada. Na čitavoj fronti topovska djelatnost, u raznim odsječima izvidnička djelatnost. U predjelu zapadno od Marasestija iznenadiše naše patrolu neprijateljsku pomaknutu stražu, učiniše zarobljenika i zaplijeniše 1 strojni pušku. Naši ljetači izbacise noću 400 kilograma raspršivih stvari na neprijateljska skladišta na kolodvoru Odobesti te 120 kilograma na tabore kod Clisestija.

Političke vijesti.

Parlamentarne stvari.

„Slavische Korrespondenz“ piše: U jugoslavenskim krugovima vlada veliko ogorčenje radi držanja ministra-predsjednika viteza Seidlera u sadašnjim pregovaranjima o privremenom proračunu. Tek onda, kad je imao izgleda na sigurnu većinu, započeo je pregovaranja sa Jugoslavcima. te ih je prigovorom državi neprijateljskog držanja htio prisiliti, da glasuju za vladu. — Parlamentarno povjerenstvo poljskog koła i poljski članovi imunitetnog odsjeka sastali su se danas na sjednici, da zauzmu stanovište u pitanju ništetiim proglašenih mandata nekotjih zastupnika. Izazeći od pretpostavke, da zastupnički mandat predstavlja pravo izbornika ali nipošto pravo izabranoga, smatra poljski klub za potrebno, da se osigura dotičnim kotarima opet svoje zastupstvo. Da li će to uslijediti putem nadoknadnih izbora i restitucije

mandata
odlučuje

Vojni

podastro
nistru-pr
večer saz
sadržaju
vijeću,
obavijest
koja je
4. listop
vanjskih
radi vele
iz istrag
ili diplo
lovanja
dana. Vi
oblasti n
Pravosu
uvjetnoj
smatra s
njeg mi
optužbe,
leve je
skupine
mentarni
Daudet
članak p
„Urota
e je puk
mačka ra
jedne st
raspolag
kare me
pače za
svijet i
zločinca
tražnom
glava ov
prije uap

Sjed

obdržava
povjeren
Predsjed
sastalo p
nici, u k
voji i po
odhora,
plaće op
nik Peru
poboljšic
da se ov
ljene op
izmjenu
doknadu
bude zat
da im s
predaje
upravno
gospoda
resa na
razjašnjen
kotarskom
je zadnje
sjednik j
kove, da
radom, t
otezanja.
28.000 m
muškog d
1917. do
27.166. K
isključeno
kratko vr
jedinih o
taka, tak
mena, dol
okupu. T
staviti ra
žbu, koji
savjesno
vaju neko
naka u nj
koje tako
kako im i
član upra
odgovara
namjere,
čija je z
Predsjedn
vara istini
jeliti sve
izakako je
tičnih pos
tek onda,

mandata nije glavno pitanje, pošto za parlament odlučuje političko a ne pravno pitanje.

Spletke u Francuskoj.

Vojnički je istražni sudac kapetan Bouchardon podastrio izvješće o izjavama Leona Daudeta ministru-predsjedniku Painleveu, koji je kasno pod večer sazvao ministarsko vijeće, da ga obavijesti o sadržaju izvješća. Nota, izdana u tom kabinetskom vijeću, glasi doslovno: Ministar je predsjednik obavijestio kabinetsko vijeće o rezultatu istrage, koja je bila nakon sjednice zastupničke komore od 4. listopada povedena proti bivšemu ministru izvanjskih poslova i članu ratnoga odbora Malvyju radi veleizdaje. Kako vlada ustanovljuje, proizlazi iz istrage, da nijedna objeda radi izdaje vojničkih ili diplomatskih spisa neprijatelju ili radi sudjelovanja kod vojničkih nemira nije ničim opravdana. Vlada je odlučila, da na prava pravosudnih oblasti ne će utjecati, niti dozvoliti, da itko utječe. Pravosuđe neka svoju stvar nesmetano i u bezuvjetnoj neovisnosti provede do kraja. No vlada smatra svojom dužnošću, da u interesu unutrašnjeg mira i uzdržanja pouzdanja naroda obori optužbe, koje su se pokazale nespornima. Painleve je umolio pročelnika radikalno-socijalističke skupine u komori, neka ne traži nastavka parlamentarnih rasprava glede Malvyjeve stvari. Leon Daudet pripoćuje sam u listu „Action française“ članak pod naslovom: „Ja vršim svoju dužnost“, „Urota proti Francuskoj“. U njemu pripovijeda, e je pukovniku Bouchardonu pružio dokaz, da Njemačka raspolaže u Francuskoj sa bandom od preko jedne stotine ličnosti i da tim ličnostima koje na raspolaganje tri ogromna fonda u svrhu, da spletkare među francuskim narodom i to: fond Bolo-paše za novinstvo, fond Billowa za diplomatski svijet i fond Hohenloheov za svijet buntovnika i zločinaca. Daudet je, kako uvjerava, pripoćio istražnom sucu imena uplívne one ličnosti, koja je glava ove urote, te očekuje, da bude ta ličnost što prije uapšena.

Domace vijesti.

Sjednica općinskog upravnog vijeća. 17. t. m. obdržavala se je pod predsjedništvom tvrdjavnog povjerenika sjednica općinskog upravnog vijeća. Predsjednik saopćuje, da se je prošle sjednice sastalo povjerenstvo za prehranu grada na sjednici, u kojoj se je istaknuo njegov normalni razvoj i povoljan njegov financijski položaj. U ime odbora, imenovanog za proučavanje uređenja plaće općinskih činovnicima, izvjestio je savjetnik Peručić članove upravnog vijeća, istaknuo je poboljšice, priznate činovnicima, te je naglasio, da se ove poboljšice protežu također na umrovljene općinske namještenike. Molba zasebnika za izmjenu zemljišta sa općinskim zemljištem uz nadoknadu razlike vrijednosti sa strane zasebnika bude zatim prihvaćena. Druga se molba zasebnika, da im se prepusti gradilište u Stjanskoj ulici, predaje posebnoj komisiji, koja će izvjestiti upravno vijeće o stvari. Na svršetku su nekoja gospoda upravnika nekoje upite od javnog interesa na predsjednika vijeća, koji je dao odnosna razjašnjenja. Prvi se je upit ticao pritužaba proti kotarskom povjerenstvu za potpore, o kojima se je zadnje doba pisalo također u novinama. Predsjednik je izjavio, da su prilike u tom uredu takove, da je osoblje u takovoj mjeri preopterećeno radom, te nije moguće riješiti sviju molba bez otezanja. Godine 1916. stiglo je na taj ured 28.000 molba. Ured se sastoji od samo jednog muškog činovnika i od 8 pomoćnih sila. Godine 1917. do mjeseca rujna iznosi broj uloženi molba 27.166. Kod takovog preopterećenja poslom je isključeno, da bi se sve molbe mogle riješiti u kratko vrijeme. Osim toga su katkad molbe pojedinih osoba nejasne, manjka im točnih podataka, tako te je potrebno, da prodje dugo vremena, dok je sav materijal za riješenje molbe na okupu. Tvrdjavni komesar kaže, da mora izpostaviti radinosti ovih činovnika najbolju svjedodžbu, koji osobito u narodnom pogledu postupaju savjesno i strogo stvarno. Ako se katkad riješavaju nekoje molbe hrvatskih ili talijanskih stranaka u njemačkom jeziku, krive su same stranke, koje takove molbe ulažu u njemačkom jeziku, kako im ih sastavlja kojekakvi pisar. — Drugi je član upravne komisije pitao povjerenika, da li odgovara istini, da tvrdjavna intendancija nema namjere, da isplati oštetu onim posjednicima, čija je zemljišta obradio godine 1916. vojništvo. Predsjednik je izjavio, da ova glasila ne odgovara istini i da će tvrdjavna intendancija podijeliti sve čiste dohodke od obradjenih zemljišta izakako je odbila troškove za obradivanje dotičnih posjeda. Ova će isplata medjutim uslijediti tek onda, kad će biti dogotovljeni računi u tro-

škovima za obradivanje posjeda. Posjednici da nemaju razloga prituživati se nad otezanjem kod isplate, pošto se imaju zahvaliti samo vojničkoj oblasti, da su im polja bila odradjena i da su od njih imali dobitaka. Poljodjeljski odbor, koji imade organizaciju ovih gospodarstva u svojim rukama, nije zato ovlašten od posjednika, već je tek poslovni vodja bez naloga. Ovu je zadaću preuzeo u javnom interesu, a da ga nije zato nitko zamolio. Utješljivo je, da će na taj način biti evakuiranima osjegan dio njihovih poljoprivrednih prihoda. Također za žetvu od godine 1917. bit će posjednici odštećeni.

Dodatak uredništva. U sjednici se je priznalo rad potporne komisije, odnosno njezinih činovnika. U našem je listu bilo dosta pritužbi na taj račun, a priznanje rada te komisije te naglašavanje narodne nepristranosti, daje nam prigodu, da i opet štogod napišemo. Doznali smo, eto, da je kod potporne komisije namješteno devet osoba, koje su u prošloj godini riješile 28.000 spisa, dakle po osobi 3112 komada na godinu ili 10 na dan, odnosno nešto više negoli jedan komad na sat. Da li je to tako ogroman posao? Kada bi osoblje potporne komisije poznavalo jezik većine naroda, koji potporu moli, moglo bi ih riješiti dvostruko više. Da li je nepristrana potporna komisija u narodnom pogledu, barem u koliko se tiče hrvatskih stranaka, dokazuje i činjenica, što se samo strankama općine Barban i donekle Kanfanor šalju riješenja u hrvatskom jeziku, dočim sva Baljšćina, Svetičenština, Vodnjanština i Puljština primaju od potporne komisije talijanske spise. Neka bi se uzelo u ruke zadnji popis pučanstva, te pošlo u naša sela, da se uvjeri, kako narod govori, pa bi se uvjerilo, da se nemože govoriti o nepristranosti potporne komisije, kada u naša sela šalje samo talijanski sustavljene oglase i pozive. Poznavajući dobru volju sudanjskoga gospodina tvrdjavnoga komesara, nadamo se, da će se i u tom pogledu brzo doskočiti, te da ne ćemo imati više prigode prituživati se bud u kojem pogledu proti potpornoj komisiji, a to tim više ne, jer sjedi u komisiji u najnovije doba i naš pozudnik, dr. Vratović.

Pozdravi sa fronte. Sa rumunjske fronte ispod neprijateljskih tanela šalju preko „Hrvatskog Lista“ pozdrave Hrvatima, Hrvatcima i našoj miloj Istri: Pero Perković, Ližnjan, Josip Bežić, Rovinj, Josip Vodnellić, Ližnjan, Jakob Rafalić, Kašćerga. — Da Bog dađe skorašnjeg mira!

G. k. kot. sud u Puli. Predtojništvo ovdješnjeg c. kr. kotarskog suda javlja, da je kod istoga u svrhu štednje na rasvjetl i gorivu bilo navedeno za dobu od 15. travnja 1918. neprekidno uredovno vrijeme i t. u radnim danima od 8 sati pr. podne do 3 sata popodne a u nedjeljama i praznicima od 9 sati prljepodne do 12 sati opodne.

Prodaja voća. Gradska aprovizacija javlja: Od sada unaprvu prodavat će se voće za civilno pučanstvo i vojništvo posebice, da tako može svaki doći na red, a da ne čeka mnogo vremena. Za samo civilno pučanstvo prodavat će se u slijedećim prodavaonicama: ulica Helgoland, ulica Kandler 18, ulica della Valle 12, ulica Giovia 10, ulica Marina, ulica Veterani 25, Albrechtova ulica 12, ulica Minerva 4, ulica Sergia 8, ulica Stovanjaga 13, ulica Ospedale 3, ulica Kandler 36, ulica Cenide 16, trg Ninfea 1, Monte Rizzi 13, ulica Ostilia 31, ulica Abbazia 32, ulica Kandler-Beci i na obali ugao Stovanjaga. Za samo vojništvo: ulica Sv. Martina 21, Port' Aurea, ulica Valcane, trg Sv. Ivana-Birk, ulica Franja Ferdinanda, Alunić, Albrechtova ulica 8, trg Comizio, ulica Ospedale 7, ulica Stovanjaga-Zimolo, ulica Franja Ferdinanda-Polozaz, trg Sv. Ivana-Stokovac, kraj Jelisava, ulica Muzio 57, ulica Veterani 3, ulica Abbazia 21 i ulica Ercole 7. Polovica prodavaonica na gradskom tržištu, određena je za samo civilno pučanstvo, a polovica za samo vojništvo. Svaka osoba ima pravo na samo 1 kg. voća, a rasprodaja će počinati u isto vrijeme.

Milodari za hrvatske škole u Puli. Prigodom otvorenja hrvatske škole u Puli, sakupljeno je medju momčadi kod „Seefliegerkorps“ i položeno preko ove uprave K 186—. Darovaše: po K 100.—: Gosp. Oberstabswaffenmeister Nikola Zdunić; po K 10.—: Kolesa; po K 5.—: Bantina, Barbiani; po K 4.—: Lončarić, Kersovavić, Hrastinsky; po K 2.—: Bencević, Radović, Mandić, Miholović, Soronević, Ehrenfreind, Skitareljić, Novaković, Petrić, Piberger, Simenz, Stiplošek, Holopirek, Sivek, Benzija, Medvedček, Lehner, Vitasović, Skoko, Tramschik, Kruzić,

Wassilich; po K 1.—: Dujmović, Bonifačić, Matejčić, Morsi, Grbin, Zednj, Rosauda, Harić, Magasić, Košec Antun. Talni iskaz K 6388'40; sveukupno K 6574'40. Živili plemeniti darovatelji! — Naprijed za hrvatske škole!

Ured za posredovanje radnje javlja: Traži se 15 djevojaka, odnosno žena do 30 god. starih za jednu tvrdjavnu bolnicu. Plaća je K 2.50 dnevno i hrana. Imaju se obratiti usmeno ili pismeno na gornji ured, koji će im priskrbiti legitimacije.

Nogometna utakmica. Sutra, dne 22. t. m. u 3 sata popodne, obdržavat će se na stražnjem vježbalistu mornaričke vojarne nogometna utakmica izmedju T. B. C. „Olympia“ i momčadi Nj. V. B. „Szent István“.

Razredna lutrija. 25.000 kruna dobio je broj 35846, 10.000 kruna broj 59.817.

O pravu na vojničku pripomoć po novom zakonu godine 1917. Novim zakonom o opskrbnom prinosu (vojn. pripomoćima), bili su preinačeni razni propisi zakona god. 1912. Pravo na vojničku pripomoć je bilo znatno prošireno, ali ne toliko da bi sada i najmućniji mogli imati takovo pravo kako mnogi misle, i kako su neke naše novine nedavno tvrdile. Ovakovo se shvaćanje očito sudara sa temeljnim načelom o pravu na vojn. pripomoć, izraženim u § 2. pomenutog zakona, koji, osim ostaloga kaže, da imaju pravo, na vojn. pripomoć sve one osobe, čije je uzdržavanje ugroženo tim, što je pozvanikov prihod od radnje sasvim prestao, ili se toliko smanjilo, da nije više dovoljan za uzdržavanje odvojenih osoba, a isto se tako sudara i sa propisom sadržanim u istom §, po komu pravo prestaje, ako pozvanika ili osobu, koja pita vojn. pripomoć dopane naknadno takav imetak, iz čijeg se prihoda može potpuno namirivati uzdržavanje te osobe, ili sličan dohodak od jednog rentnog prava.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 731.

Dnevne vijesti.

Naš slavni umjetnik na guslama Zlatko Baković dao je nedavno koncerte u Sarajevu i u Mostaru, gdje je bio primljen upravo sa oduševljenjem. Listovi su puni laskavih priznanja za mladog i slavnog umjetnika.

Za pretstave „Dubrovačke Trilogije“ u Pragu kojom se je proslavila šestdesetogodišnjica Iva Vojnovića pred rasprodanim kazalištem, poslao je pjesnik slijedeću brzojavku narodnom divadlu u Pragu: „Danas, kaošto uvijek, sam sa srcem u našem slavnom junačkom Pragu. Radi velikih napora zadnjih dana nemogu putovati. Molim Vas, da izrečete slavnoj javnosti, moju vječitu zahvalnost i ljubav češkome narodu, kojega polag svoga najviše ljubim. U sreći i nesreći neće nas nitko odijeliti. Ivo Vojnović“.

Zanimiva polemika se razvila izmedju berlinskog „Vorwärtsa“ i organa petrogradskog sovjeta, „Izvestija“. Organ sovjeta predbacuje njemačkim socijalistima, što su sa zadovoljstvom primili papinu notu i što su odobrili i „sumnjiv odgovor“ vlada centralnih sila na papinu inicijativu. I „Izvestija“, kao i sva ruska štampa, koja se u tom ne razlikuje od štampe ostale antante, smatra papinu akciju uperenom protiv Rusije. Kerenski ju je nazvao pokušajem za separadni mir sa antantom na račun Rusije. Pošto se u odgovoru centralnih sila čuti o teritorijalnim pitanjima, to organ sovjeta u tom čutanju vidi potvrdu, da se centralne sile ne odriču aneksija, koje, po nagovještanjima u papinoj noti, mogu biti samo na račun Rusije. Na ove optužbe organ Scheidemannovih socijalista odgovara — u duhu papine note: Njemački socijalisti su protiv aneksija i radi toga vode borbu sa njemačkim aneksionistima. A o teritorijima, koje je Njemačka okupirala u Rusiji, socijalisti žele, da se Njemačka sporazumije s Rusijom. — Taj odgovor tesko da će zadovoljiti sovjet.

Hrvatski slovoslagari, koji se nalaze u Puli, neka se prijave kod uprave „Hrvatskog Lista“.

Prosvjeta.

Izbor iz stare književnosti kršćanske. Svaka čast izdavačima ove knjige. Ovakovih knjiga nemaju previše ni veći narodi, neki dapače nemaju nikako ovakova šta. Kod nas se već davno željelo imati izvatke iz prvih kršćanskih pisaca, bilo u originalu bilo u prijevodu. Dobismo ih ovom knjigom u dobru prijevodu profesora Kolomana Raca i Franje Lasmana. Profesor Rac je poznat kao vješt i dobar prevodjač klasične literature Grka i Rimljana, koju temeljito poznaje, dok je profesor Lasman stručnjak na polju crkvene povijesti i kao takav specijalno poznaje staru kršćansku književnost. „Prošla su vremena, kad se držalo, da povijest crkvenu poznaje onaj, koji umije nabrojiti pape od Petra do danas i obratno, pa koji znađe sve godine pojedinih događaja. Danas istemo, da se u one davne događaje ulije nov život; tražimo, da svako znamenitije lice regbi izdaje pred nas, da slušamo one iste riječi, što su ih usta njegova govorila i pero pisalo prije toliko i toliko stotina godina, jer ovako će nam postati rad njegov razumljiv, obraćenje njegovo motivirano, zasluge jasne, slika vremena, kad je ono „Nec živelo, jedinstvena.“ Tako veće izdavači u predgovoru. U ovoj su zbirci najljepša i najvažnija nješta iz crkvenih pisaca prvih pet stoljeća i to prema Mingeovom izdanju patrologije. — S početka je knjige „Kratak nacrt stare knjige kršćanske“ na 195 strana; ovo je prva hrvatska knjiga, koja se bavi barem jednim dijelom patrologije. Izatoga slijede odlomci iz slijedećih crkvenih otaca i pisaca: sv. Ambrozije, sv. Atanazije, sv. Avgustin, sv. Bazilije Vel., sv. Ciprijan, sv. Ciril Jerus., sv. Euzebije, sv. Gregur Nar., Niš. i Vel., sv. Hilarije, sv. Ignacije, sv. Irenej, sv. Ivan iz Damaska, sv. Ivan Zlat., sv. Jeronim, sv. Justin, sv. Klement A'eks. i rimski i sv. Polikarp. Nadalje su prevedeni odlomci iz Hermina pastira, Laktancija, Minucija Feliksa cjele Oktavije, Originevo protiv Celsa, po jedna stvar od Tacijana i Tertulijana i poslanica Barnabina, te poslanica Dognetu od nepoznatoga pisca. Pisec, od kojih su uzeti odlomci, ne treba istom ovdje hvaliti. Ovu su knjigu jedva dočekali vjerovite!ji, koji predavaju crkvenu povijest, pak djaci, koji ju uče, a najtoplije ju preporučamo i svakom drugom, koji se bavi crkvenom povijesti. Onaj, koji je malodušan, te se u današnje vrijeme boji za kršćanstvo, neka uzme ovu knjigu i čita, kakove je poteškoće imalo kršćanstvo svladati pred više od tisuću godina i ohrabrit će se. — Cijena je knjizi (elika godina i ohrabrit će se. Cijena je knjizi broširana 5 kruna, a vezana 7 kruna. Naručuje se kod: veleuč. g. Franjo Lasman, kr. profesor, Zagreb, Gajeva ulica 46 III u knjižarama.

Za Vojnovlčevu obljotnicu primili smo neke darove, na kojima najsrdačnije zahvaljujemo. Imena plemenitih darovatelja ne ćemo objelodanivati, po želji samog odbora, koji medju ostalim kaže: „Cijelu ovu akciju treba voditi privatnim načinom i individualnom propagandom, a ne možda javnim, allénim sabiranjem, objelodavjivanjem prinosa u lokalnim novinama i sličnim sredstvima. Takva sredstva ne bi dolikovala pjesniku.“ — U ovom

se slučaju moramo držati one: „Što dade desnica, nek ne znade lijevica.“

Priloga. Popularni časopis hrvatskog prirodoslovnog društva u Zagrebu. God. VII. Izšao je 8. broj ovog popularno znanstvenog časopisa, koji se je omilio u tolikoj mjeri hrvatskom narodu, da izlazi u 5000 eksemplara. Sadržaj jest ovoga lijepog broja. Članci: dr. A. Heinz: Bjelolist i njegova braća. — J. Michel: Jaje; prevela Zdenka Smrekar. — Dr. V. Vouk: Cvijeće u zimi. — Paul Painlevé: Od Vitagore do Newtona. — Pabirci. — Razgovori. — Htjeli bismo . . .

Krijes. Izšao je novi broj „Krijesa“, časopisa za mladeć i porodicu. Ukrašen je originalnim crtnjama našega istarskog slikara Saše Santela. Članci su raznovrsni i birani. List se naručuje u upravi: Zagreb, Palmotičeva 35, a stoji na pol godine K 4.20, za djake 2.50.

Iskaz

do sad sakupljenih svota prigodom otvorenja hrvatske škole u Pull iz krugova ratne mornarice.

Njeg. Vel. brod „Radezky“	K 529.—
„ „ „ „Prinz Eugen“	524.—
„ „ „ „Stephanie“	365.—
„ „ „ „Ezh. Friedrich“	298.40
„ „ „ „Hapsburg“	259.30
Momčad sa „Fliegerkorps“	186.—
Njeg. Vel. brod „Babenberg“	156.—
Momčad sa c. l. kr. lučkog zapovjedništva	134.—
Njeg. Vel. brod „V.“	36.40
„ „ „ „Pluto“	14.—
ukupno kruna	2502.10

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 282 od 18. listopada 1917.

Posadno nadzorstvo: nadporuč. Badl.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Ballona“: linjski liječnik dr. Goldmann.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: stopski liječnik dr. Kremer.

Raspis natječaja.

U tekućoj školskoj godini 1917.—1918. slobodan je obiteljski štipendij zaklade Ivana Cecotija u godišnjem iznosu od 90 K na kojega imaju pravo natjecati se u prvom redu mladići rodbine zakladatelja, koji se posvećuju naukama u svrhu da prigrlu svećenički staliž i da stupe u koju drugu časnu službu.

Natjecatelji imaju prikazati dotične molbenice do 31. listopada 1917. — priloživši krsni list, svjedodžbu cijepjenja boginja, naukovne svjedodžbe srednjih dviju polugodišta te dokaz rodbinstva sa zakladateljem — do 31. listopada 1917. c. kr. namjestništvu u Trstu, koje ima pravo podijeljivanja na prijedlog Prečasnog nadbiskupskog ordinarijata u Gorici sada u Zatičnici.

Trst, dne 28. septembra 1917.
Od c. kr. namjesništva.

MALI OGLASNIK.

Traži se stalni poslužnik za knjižaru MAHLER, ulica Franje Ferdinanda.

Izgubljene ovce. Siromašnjoj su se ženi izgubile sa paše u ul. Lepante dvije bijele ovce. Tko ih je našao, neka obavijesti uz nagradu Udovića u ul. Radezky br. 43.

Politeama Ciscutti.

Danas u subota

velike kinematografske predstave sa slijedećim rasporedom:

Novost za Pulu! Sjajan uspjeh!

Smrt u hodama
drama u 3 čina.

Seviljski brijač
veseloigra u 2 čina.

Početak: 8.30 i 6.30 s. pop.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože K 1.—; lože K 1.60; zatvoreno sjedalo 30 fil.; galerija 30 fil.

I za djeou. Simfonijski orkestar.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Danas novi raspored

—

Početak od 2.30 do 8.30.

—

Neprekidne predstave.

—

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

—

Ući se može kod svake predstave.

Hrvatskojstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Podupirajte Družbu!

VLADIMIR SOLOVJEV Smisao rata.

(Iz knjige: „Opravdavanje dobroga“.) (Nastavak.)

Ali i starije su monarhije težile za istim ciljem. Iz napisala se asirskih i perzijskih careva, koji su postali u devetnajstom vijeku pristupačni, nesumnjivo se razabire, da su ti osvajači smatrali pravim poslanstvom, da podjarme sve narode, kako bi uspostavili na zemlji mirni red, sve ako i jesu bile njihove predodžbe o toj zadaći i sredstva za postignuće te zadaće obično odviše jednostavna. Zamršenije i plodonosnije su već bile svjetsko-povjesne osnove macedonske monarhije, koje su nalazile svoje uporište u višoj grčkoj naobrazbi, koja je duboko i trajno promicala pobijedjeni istok. Potpuno i oštro se javlja ideja sveopćeg i vječnog mira kod Rimljana, koji su čvrsto vjerovali u svoje izaslanstvo, kojemu je bila svrha skućenje sveta pod gospodarstvo jednoga jedinoga zakona. Ovu je ideju ovjekovječio osobito Virgil, koji osim one poznate: „Ti vladaj vlašću nad narodom itd. . . .“ dolazi na tu ideju kod svake zgrade u svojem spjevu „Enejida“, kao najvišem, zanosnom motivu čitavog spjeva. Tako primjerice dolazi Jupiter, da kaže Veneri o njihovim potomcima ovo:

Narode rimski, gospodaru svijeta, odjeven u togu,

Ovog ćeš, istočnog prepuna plijenom, zastalno jednom primit u nebo; a zovu tad i njega obveze dane, Sad će se, dalje od borbe, ublažiti hrpava starost, Vesta, ta užasna vjernost, i Remus, udružen s Kvirinom, Pružaju zakon. Zatvorena željezom, ali i zaporom Stoje tuj užasna vrata tog rata, (Virgil, Enejida, I, 278—294.)

Isti najviši bog govori Merkuru u pozivu praoca Rimljana, Eneji, koji ima da podjarmi ratom uzdrmanu Italiju, kako bi visokom rodu Teukrovaca pribavio gospodstvo, koji rod „naokolo je zakonom obuhvaćao zemaljski krug“ (Enejida IV, 231).

Promatramo li četiri svjetske države, kako slijede jedna iza druge, to nalazimo posvemašnje približavanje idealu o p e t o g mira koji obzirom na izvanjski opseg, toli i na unutrašnje temelje. Prva, asirsko-babilonsko država nije išla preko granica prednje Azije, bila je podržavana neprestanim, razornim ratovima, a njezina se je zakonodavna djelatnost očitovala samo u ratnim zapovijedima. Druga, carstvo Cira i Ahemenida, priključilo je Aziji još i velik dio srednje Azije i proširilo se preko Egipta; u unutrašnjosti je osnivalo svoje gospodstvo na nauku o Ormuzdu, koja je podavala moralu i srednjem sudstvu zakonitost. U trećoj monarkiji Aleksandra Velikog i njihovih se nasljednika sjedinjuje po prvi

put povijest istoka s onom sa zapada, i oba se dijela ne stapljaju međusobno samo mačem, nego i idealima grčke obrazovanosti. Napokon se napredak, koji dolazi do izražaja po četvrtom, po rimskom carstvu, ne sastoji samo u tom, što su Rimljani prijašnje jedinstveno gospodstvo proširili do Atlantskog oceana, nego i u tom, što su mu podali jako političko središte i čvrst pravni oblik. Kod sve je ove djelatnosti, koju je išla za tim, da se stvori mir, bio rat bezuvjetno potrebno sredstvo, a oboružana sila neophodno potrebno uporište. Rat i mir su nalazili svoj pravi simbol u oba međusobno nasuprotna ali nerazdijeljiva lica rimskog boga Jana.

Rat sjedinjuje jače negoli sve drugo unutrašnje sile svake zaraćene države ili saveza, to je ujedno uvjetom za kasnije približenje i međusobno stopljanje protivnika. Najoštrije s koli jedno toli drugo pojavlja u povijesti Grčke. U toj se je povijesti veći broj pojedinih grčkih plemena i gradova samo triputa međusobno svezao, kako bi zajednički djelovao, i time praktički svoj unutrašnji narodni značaj doveo do izražaja onoga, što je svaki put izazvao rat, naime prvi put Trojanski rat, iza toga Perzijski ratovi i konačno kao junački zaključak vojni pohod Aleksandra Macedonskoga, kojemu valja zahvaliti, što su tvorovine grčkoga pučkoga genija postale konačno sveopćim dobrom čovječanstva. (Nastavit će se.)